



IGSMiE PAN

dr hab. inż. Elżbieta Pietrzyk-Sokulska, prof. nadzw.

Identyfikacja problemów społecznych związanych z prowadzeniem robót geologicznych oraz uruchamianiem i prowadzeniem eksploatacji kopalni, ze wskazaniem dobrych praktyk oraz możliwych środków zaradczych

Warszawa MG - 1.04.2015 r.

Problem społeczny – taki stan społeczny, który znaczna część społeczeństwa kojarzy z łamaniem norm społecznych, dla nich szczególnie cennych, ale jest to także rozdźwięk między uznanymi wzorami a aktualnym stanem rzeczy.

Do najpowszechniejszych problemów społecznych zaliczane są: wojny, przemoc, ubóstwo, długotrwałe bezrobocie, bezdomność, nierówności społeczne, choroby cywilizacyjne, prostytucję, marnotrawstwo pieniędzy publicznych, brak suwerenności politycznej.

Reakcje społeczne na negatywnie oceniane zjawiska oraz związane z nimi żądania mogą przybierać różnorodne formy, **np. protestów**, petycji do władz, ruchów społecznych, **konfliktów** itp.

Protest społeczny - publiczne okazywanie uczuć, postawy wobec czegoś lub kogoś przez jednostkę lub grupę w formie zbiorowego wystąpienia lub zgromadzenia.

Konflikt to spór dwóch lub więcej członków albo grup, wynikający z konieczności dzielenia się ograniczonymi zasobami lub zajmowania odmiennej pozycji, różnych celów, wartości lub spostrzeżeń. Strony konfliktu dążą do tego, by ich sprawa lub punkt widzenia przeważały nad sprawą lub punktem widzenia innych.

Źródła konfliktu

- wadliwość funkcjonowania systemu,
- stosunki międzyludzkie,
- interakcja



z punktu widzenia działalności geologicznej i górniczej:

- podział zasobów,
- różnice celów,
- różnice wartości i poglądów,
- niejednoznaczność organizacyjna lub prawna

Konsekwencje konfliktów

Pozytywne:

- wzrost motywacji i energii;
- innowacyjność i rozwój;
- sygnalizacja dysfunkcyjności konfliktu;
- wzrost wiedzy nt. podmiotu konfliktu;
- wzrost zaufania gdy konflikt zostanie rozwiązany w sposób satysfakcjonujący strony konfliktu



rys. Stephan Ulrich

Negatywne:

- stres, poczucie zagrożenia, negatywne emocje;
- agresja, ucieczka;
- koncentracja na konflikcie, podsycanie złych nastrojów;
- pogorszenie stosunków pomiędzy stronami, ale także w otoczeniu konfliktu.

Sposoby rozwiązywania konfliktu

Etap diagnozy:

- klasyfikacja rodzaju konfliktu;
- ustalenie przyczyn;
- rozładowanie negatywnych emocji



Etap rozwiązania:

- wybór stylu rozwiązywania konfliktu;
- usunięcie faktycznych przyczyn konfliktu;
- redukcja napięć emocjonalnych

Strategia rozwiązywania problemu:

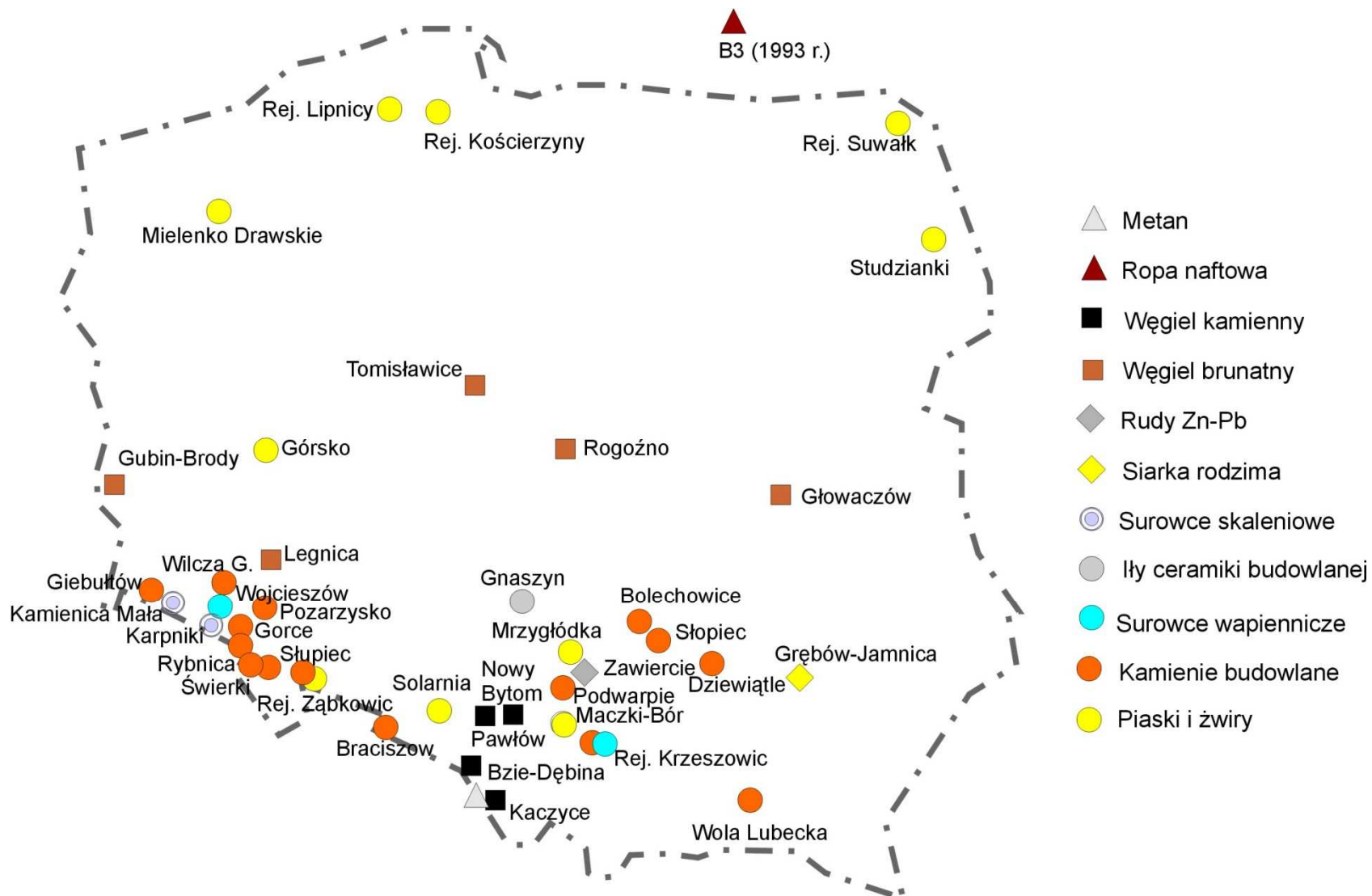
- **zdefiniowanie problemu** poprzez zlokalizowanie źródeł problemu, określenie istoty problemu i nazwanie przyczyny, bez tendencji do obwiniania innych osób lub środowiska;
- **wypracowanie alternatywnych rozwiązań** w postaci listy możliwych do realizacji na danym etapie bez poddawania ich ocenie, zanim lista nie będzie zamknięta;
- **wybór najlepszego rozwiązania** poprzez określenie korzyści i straty płynących z jego przyjęcia; następnie poprzez dokładną analizę plusów i minusów każdej z możliwości, wspólnie zdecydować o wyborze najwłaściwszej propozycji;
- **wprowadzenie w czyn i kontrola rezultatów** z określeniem czasu realizacji wybranego rozwiązania i monitorowaniem przebiegu jego wykonania; gdyby okazało się, że wybrana opcja nie daje oczekiwanych rezultatów, trzeba wybrać inne rozwiązanie; istotne jest, aby wcześniej nie ograniczać się tylko do jednej możliwości rozwiązania problemu.

Przyczyny powstawania konfliktu

- nieprawdziwy obraz górnictwa;
- brak wiedzy o znaczeniu górnictwa dla gospodarki i rozwoju regionów;
- różnice interesów;
- niedoinformowanie społeczeństwa, zwłaszcza przed planowanymi inwestycjami;
- brak zaufania do inwestora i władz lokalnych;
- zagwarantowane prawo do wyrażania indywidualnych opinii;
- efekt Nimby

Sposoby rozwiązywania konfliktu

- modyfikacja postrzegania górnictwa;
- dialog, wyjaśnianie, konsultowanie;
- profesjonalne przygotowanie stron do prowadzenia negocjacji;
- jednoznacznie sprecyzowany powód konfliktu;
- znajomość problemów w obszarze podejmowanych inwestycji;
- wczesne zapoznanie społeczności z zamierzeniami inwestora;
- rzetelne przedstawienie potencjalnych zagrożeń, możliwości ich minimalizacji
lub eliminacji, a także korzyści ekonomicznych, środowiskowych, społecznych



Przykłady konfliktów i protestów społecznych w latach 2004-2009

Uwagi:

- dokumenty i uregulowania prawne odnośnie możliwości uczestniczenia społeczeństwa w podejmowaniu ważnych decyzji inwestycyjnych lub chroniących środowisko są wystarczające;
- brak monitorowania ich realizacji;
- zmiana nastawienia, zwłaszcza mediów do przekazywania informacji dotyczących działalności wydobywczej;
- profesjonalizm prowadzenia negocjacji lub przy eskalacji konfliktu mediacji przez niezależną osobę;
- budowanie zaufania do działań górnictwa;
- prowadzenie negocjacji nie z przypadkowymi przedstawicielami ale np. liderami poszczególnych grup; w przypadku wielu grup i nadmiaru żądań trzeba koordynować zadania (facylitacja) i wspomagać procesy grupowe;
- konieczność prowadzenia systematycznych badań przyczyn konfliktów, sposobów zapobiegania im, a jeśli są to metod ich rozwiązania ku zadowoleniu wszystkich stron;
- przygotowanie przez inwestorów negocjatorów do rozwiązywania konfliktów społecznych;
- indywidualność każdego konfliktu.



Dziękuję za uwagę
eps@meeri.pl